

8. Архиреев С.И. Трансакционные издержки и неравенство в условиях рыночной трансформации / С.И. Архиреев. – Х. : Бизнес Информ, 2000. – 288 с.
9. Костирко І. Г. До питання обліку трансакційних витрат / І. Г. Костирко, Н. П. Молоко // «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 9 (33). – Ч.2. – 2012 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2012_9_2/19.pdf
10. Шигун М. М. Бухгалтерський облік трансакційних витрат: проблеми визначення поняття і класифікації / М. М. Шигун // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 2 (14) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1641/1/26.pdf>
11. Ющак Ж. М. Трансакційні витрати у вітчизняній обліковій системі: XXI століття – нове уявлення майбутнього / Ж. М. Ющак, С. І. Мельник // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1(13) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1694/1/16.pdf>
12. Шигун М. М. Методичні підходи до бухгалтерського обліку трансакційних витрат / М.М. Шигун // Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3 (15) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1427/1/3.pdf>
13. Ющак Ж. М. Трансакційні витрати договірною процесу: облікове відображення / Ж.М. Ющак // Вісник ЖДТУ №2(52) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1408/1/43.pdf>
14. Замазій О. В. Проблеми обліку трансакційних витрат у діяльності суб'єктів господарювання / О. В. Замазій // Научные труды ДонНТУ. Серия: экономическая. Випуск 70 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.donntu.edu.ua/fem/vip70/70_14.pdf
15. Сапожникова Н. Г. Развитие методологии и практики корпоративного учета и отчетности. – Автореф. дис. д.э.н. – Воронеж, 2009 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oldvak.ed.gov.ru/common/img/uploaded/files/vak/announcements/economich/2009/19-01/SapozhnikovaNG.pdf>
16. Панженская И. Г. Методика учета трансакционных издержек / И.Г. Панженская / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vestnik.adygnet.ru/files/2006.4/371/panzhenskaya2006_4.pdf

УДК:631.115.11:631.15/16:65.012.12

Скакун Л.А.,
асистент кафедри обліку і аналізу
Козак Н.Ю.

Вінницький національний аграрний університет

SWOT- АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку ринкових відносин у сільському господарстві основу малого й середнього підприємництва становлять фермерські господарства, які є однією з ефективних форм господарювання та забезпечують раціональне використання матеріальних, трудових ресурсів, поповнення обсягу та асортименту сільськогосподарської продукції, мають малий обсяг витрат та високу оборотність капіталу, а також є надійним засобом забезпечення соціально-політичної стабільності країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження конкурентних позицій підприємств за допомогою методики SWOT-аналізу знайшли відображення в працях наступних учених: Даніка Н. В., Більського І., Липчука В., Кордоби О. та ін. Водночас, стратегічні проблеми розвитку фермерських господарств потребують подальшого вирішення.

Постановка завдання. Мета нашого дослідження – проаналізувати сучасний стан стратегічного управління загалом у Мурованокуріловецькому районі Вінницької області, за допомогою SWOT-аналізу об'єктивно оцінивши стан і результати фінансово-господарської діяльності діючих на його території сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. З огляду на різноманітність видів фермерських господарств, спостерігаються певні відмінності їх функціонування та розвитку, що породжуються різними підходами до прийняття рішень. На даний час не визначено стратегії розвитку фермерських господарств на майбутнє, основою якої є визначення їх позицій на ринку. Для визначення даної стратегії можна застосовувати різні методи стратегічного аналізу. Нами використано SWOT- аналіз як пріоритетний метод оцінки позиції фермерського господарства, з огляду на вплив внутрішніх і

зовнішніх чинників та з урахуванням їх сильних і слабких сторін.

Аналіз діяльності фермерських господарств Мурованокуріловецького району відображений в табл.1.

Таблиця 1

SWOT-аналіз діяльності фермерських господарств Мурованокуріловецького району станом на 2011 рік

<p>Сильні сторони: Забезпеченість трудовими ресурсами Розмір земельних ресурсів Рентабельність продукції Значний асортимент продукції Достатня сировинна база Значна відносна частка на ринку Природно-кліматичні умови Сійка платоспроможність.</p>	<p>Слабкі сторони: Недостатній рівень матеріально-технічної бази Нестабільність і суперечність нормативно-правової бази Слабка фінансово-кредитна підтримка держави Маркетингова політика Негативні демографічні зміни</p>
<p>Можливості: Підвищення рівня інвестиційної та інноваційної діяльності Удосконалення економічних механізмів регулювання фермерства Об'єднання фермерських господарств у кооперативи, як найперспективнішу форму подальшого розвитку Удосконалення форм первинного обліку в залежності від напрямку спеціалізації, обсягів виробництва та реалізації продукції Формування стійкого кредитно-фінансового обслуговування фермерських господарств</p>	<p>Загрози: Відсутність стратегічних програм і механізмів функціонування фермерських господарств Недосконалість механізму довгострокового кредитування та оподаткування фермерських господарств Недостатня кількість фінансових ресурсів для погашення кредиторської заборгованості Політична розгалуженість Нестабільність, спричинена глобалізаційними процесами</p>

Дані таблиці свідчать, що основними слабкими сторонами діяльності фермерських господарств Мурованокуріловецького району є:

- недостатній рівень матеріально-технічної бази (оновлення транспортних засобів потребує значних коштів, які для фермерів важко виділити, оскільки всі грошові засоби перебувають в обороті), у зв'язку з чим існує раціоналізм застосування аутсорсингу щодо забезпечення підприємства технічним оснащенням, обґрунтовуючись стрімким розвитком науково-технічного прогресу;

- нестабільність і суперечність нормативно-правової бази (практично не функціонуючий характер багатьох правових актів, дуже низька виконавська дисципліна щодо виконання нормативно-правових документів; наявність у законодавстві багатьох нечітких норм, які при бажанні можна піддати будь-якому трактуванню; необґрунтованість законодавчих обмежень та вимог, які містяться в окремих документах);

- слабка фінансово-кредитна підтримка держави (відсутній дієвий механізм реалізації політики державної підтримки фермерських господарств);

- необґрунтована маркетингова політика (відсутність маркетолога та маркетингової служби на сільгоспідприємстві, які б займались рекламою та збутом продукції);

- негативні демографічні зміни (зменшення чисельності населення призводить до зменшення кількості споживачів сільськогосподарської продукції).

За результатами проведеного SWOT-аналізу встановлюємо, що фермерські господарства на досліджуваній території мають ряд сильних сторін і можливостей на аграрному ринку.

Для покращення фінансового стану сільськогосподарських підприємств потрібно удосконалити кредитну політику, суть якої полягає у зменшенні відсоткових ставок і стимулюванні довгострокових кредитів.

Основними можливостями фермерських господарств регіону є:

1. Удосконалення форм первинного, аналітичного та синтетичного обліку в залежності від напрямку спеціалізації, обсягів виробництва та реалізації продукції.

Облік у фермерських господарствах повинен бути налагоджений таким чином, щоб фермер в будь-який момент міг одержати повну і достовірну інформацію про господарські процеси, визначити свій майновий і фінансовий стан, виявити прибутковість здійснених операцій.

Більшість фермерських господарств не здійснюють жодних витрат, які можна було б віднести до майбутніх періодів, а тому немає необхідності вести рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів». У випадках, коли фермерське господарство орендує основні засоби в інших підприємств чи здійснює підписку на газети чи журнали, зазначені витрати настільки мізерні, що їх відразу можна віднести на витрати виробництва [1].

Певного доповнення потребує Книга обліку доходів і витрат. Вона надто громіздка, без потреби деталізовані доходи за видами. Враховуючи те, що фермерські господарства не мають значної їх

номенклатури, тут можна залишити лише графу 5 «Виручка від реалізації (робіт, послуг)» та графу 9 «Надзвичайні доходи», що дозволить забезпечити інформацією про складання Звіту про фінансові результати у повному обсязі.

Зазначені тенденції мають прямо пропорційний вплив на визначення та аналітичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства.

2. Удосконалення економічних механізмів регулювання фермерства (забезпечення фінансування створення кредитних кооперативів та спілок; застосування механізму кредитування готової продукції за гарантованими цінами; створення державного фонду кредитної підтримки сільськогосподарських товаровиробників).

Для забезпечення стабільного розвитку ринку сільськогосподарської продукції та отримання фермерами гарантованих доходів необхідно створювати інтервенційні фонди не лише по зерну, а й по інших видах сільськогосподарської продукції; на державному рівні розробляти і впроваджувати програми, головними напрямками яких могли б бути заходи з оптимізації цін на продукцію скотарства, вироблену фермерами; підтримання стабільних цін і впровадження виробничих квот [5].

3. Підвищення рівня інвестиційної та інноваційної діяльності (виділяють лізинг та специфічні форми кредитування, зокрема, через створення кредитних кооперативів).

На даний момент часу створення таких установ пов'язано з проблемами організаційного та соціального характеру, а також недосконалістю нормативно-правової бази та нестабільністю діяльності фінансового посередництва. Вирішити частину цих питань можливо через створення системи кредитної кооперації трьох рівнів: місцевих кредитних кооперативів, регіональних кооперативних спілок та центрального кооперативного банку, тобто за принципом «знизу до гори». Причому, слід розширити сферу діяльності таких кредитних установ у напрямку забезпечення ними здійснення лізингових операцій.

4. Об'єднання фермерських господарств у кооперативи як найперспективнішу форму подальшого розвитку.

Створення кооперативних об'єднань забезпечує:

- залучення у кооперативну сферу діяльності більшості фермерських господарств, що призводить до розповсюдження прийнятих у кооперативних товариствах параметрів та вимог виробництва на цілі галузі сільського господарства, чи то в загальнодержавному, чи регіональному масштабі;

- діяльність кооперативів по спільному використанню сільськогосподарської техніки дає можливість значній частині фермерів підвищувати технічний рівень виробництва, зменшувати невиробничі витрати на придбання дорогої і нерентабельної, в умовах одного господарства, техніки.

- створення національних програм модернізації цих галузей, які забезпечували б ритмічність виробництва, високу якість продукції, зменшення витрат;

- зниження, без додаткових посередницьких підприємницьких структур в процесі матеріального забезпечення виробництва і збуту сільськогосподарської продукції, реалізаційних цін на певну групу товарів [2].

З огляду даних аналізу можна стверджувати, що фермерські господарства досліджуваного району мають досить вагомі переваги та можливості, які необхідно використати для їх подальшого розвитку.

Висновки з даного дослідження. Забезпечення належного функціонування та ефективної діяльності фермерських господарств є однією із складових підвищення конкурентоспроможності підприємств та забезпечення подальшого стабільного розвитку аграрного сектору країни.

Одним із шляхів ефективного використання наявних ресурсів фермерських господарств є кооперація. Розвиток кооперативних відносин у фермерському секторі передбачає: залучення фермерів і приватних землевласників до членства в існуючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах; створення нових сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів і активізація фермерів у роботі кредитних спілок.

Для підвищення ефективності діяльності фермерських господарств потрібне повне забезпечення матеріально-технічною базою з врахуванням специфіки діяльності господарств та створення пільгових умов кредитування на придбання сільськогосподарської техніки або аутсорсинг.

Впровадження наданих пропозицій щодо стратегічних шляхів зміцнення фінансового стану фермерів в Україні сприятиме покращанню конкурентоспроможності фермерів, як по відношенню до внутрішньої ринкової кон'юнктури, так і стосовно взаємодії із зовнішнім оточенням.

Література

1. Аграрний сектор: час принципово змінити орієнтири розвитку // Фермерське господарство. – 2010. – № 26. – С. 1-3.
2. Антонюк Д. А. Впровадження і функціонування організаційно-економічного механізму консультування суб'єктів малого бізнесу / Д. А. Антонюк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2011. – № 4. – С. 188-193.
3. Більський І. Стратегія розвитку аграрних підприємств на основі SWOT – аналіз./ І. Більський//

Науковий вісник львівського державного аграрного університету. – 2011. – №18.

4. Данік Н. В. Стратегія розвитку фермерських господарств в Україні / Н. В. Данік // Науковий вісник львівського державного аграрного університету. – 2010. – №16.

5. Збарський В. Економічна ефективність аграрного виробництва фермерських господарств / В. Збарський // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2012. – № 19. – С. 30-38.

6. Карпова В. Фермерські господарства: форми ведення бухгалтерського обліку / В. Карпова // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 90. – С. 34-37.

7. Месель-Веселяк В. Я. Форми господарювання в сільському господарстві України : результати, проблеми, вирішення / В. Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК. – 2012. – № 1. – С. 13-23.

8. Фіщук Н. Ю. Деякі аспекти розвитку фермерських господарств Вінниччини в умовах трансформаційної економіки / Н. Ю. Фіщук, Б. П. Фіщук // Збірник наукових праць ВНАУ. – 2011. – Вип. 12(52). – С. 98-103.

УДК 657.663:657.471.12

Юрчук Н.П.,
старший викладач кафедри економічної кібернетики
Вінницький національний аграрний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ОБЛІКУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Постановка проблеми. За потребами практики, метою обліку витрат на оплату праці є забезпечення керівництва сільськогосподарського підприємства необхідною та своєчасною інформацією для прийняття відповідних управлінських рішень щодо ефективного використання трудових ресурсів. Для цього необхідна побудова інформаційної системи забезпечення збору даних про: дотримання законодавчо-нормативної бази із питань виплат (КЗпП, П(С)БО) [1; 5]; ефективність витрат на оплату праці; правильність розрахунків виробітку за виконані роботи та надані послуги та їх відображення в обліку; обґрунтованість виплат заробітної плати за трудовими угодами та достовірність відображення в обліку; дотримання встановленого порядку віднесення витрат на оплату праці та собівартість продукції; правильність визначення розміру фонду оплати праці, що реалізується у системі внутрішнього контролю. Необхідність розв'язання усіх вищезазначених питань і обумовлює актуальність обраного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації та методів контролю за розрахунками з оплати праці розглядали В.М. Жук, М.Т. Білуха, Г.Г. Кірейцев, В.Б. Моссаковський, С.О. Левицька, Л.М. Чернелевський, П.Т. Саблук, В.Я. Савченко, І. В. Саух, В.В. Сопко, Л.К. Сук, Ю.С. Цал-Цалко та інші.

На думку І. В. Саух [7], для соціального захисту і матеріальної зацікавленості працівників необхідно постійно удосконалювати систему оплати праці з урахуванням кількості працівників, якості праці, умов праці і її результатів. Для цього потрібно постійно проводити перевірку розрахунків з персоналом, яка передбачає контроль за дотриманням чинного законодавства про працю, правильністю нарахування заробітної плати і проведення утримань з неї, а також правильністю ведення бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці.

Автори підручника [4], зокрема, В.М. Мурашко вважають, що під час здійснення контролю як внутрішнього, так і зовнішнього, важливо розмежовувати відповідні законодавчі акти та діючі нормативи, які регулюють бухгалтерський облік розрахунків з оплати праці, а також слугують невід'ємним покращуючим елементом для проведення внутрішньої перевірки.

Вченими, зокрема, А.П. Макаренко, І.В. Боюк [2] визначено, що контроль розрахунків з оплати праці є однією з найважливіших і найскладніших ділянок роботи, оскільки безпосередньо стосується економічних інтересів усіх працівників підприємства та відіграє важливу роль у системі управління. Це пов'язано з тим, що облік праці і заробітної плати є трудомістким, потребує уваги і сконцентрованості, оскільки пов'язаний з обробкою великої кількості первинної інформації, має багато однотипних операцій.

Постановка завдання. Мета статті – дослідження проблем контролю за організацією праці та її оплати на сільськогосподарських підприємствах у сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сільськогосподарські підприємства, враховуючи вже накопичений досвід, потребують контролю за оплатою праці, який «забезпечить відстеження, контроль та аналіз витрат, оперативне формування інформації для провадження заходів на їх